

RECENZII

SMEJKAL. G. M., BANDIU, C., VISOIU-SMEJKAL DAGMAR; BANATER URWAELDER Okologische Untersuchungen in Rumänien. (PĂDURILE SECULARE BĂNĂȚENE. Cercetări ecologice în România). 1995 MIRTON-VERLAG, TEMESWARRUMAENIEN, 198 p., 36 fig., 16 foto, 34 tab., 73 ref. bibl.

În peisajul literaturii științifice silvice din țara noastră și-a făcut apariția o lucrare care iese din canoanele cotidianului. Este vorba de volumul BANATER URWAELDER (Păduri seculare bănățene), elaborată de către dr. ing. Geza Matthias Smejkal, Constantin Bândiu și Dagmar Vișoiu Smejkal, apărută în editura Mirton-Verlag, Timișoara la începutul acestui an. Cartea se distinge prin mai multe trăsături esențiale între care enumerăm :

- tratează un subiect abordat în mai mică măsură de către literatura silvică românească : pădurile naturale;
- este scrisă în limba germană, fapt ce-i asigură o difuzie mare în cercurile științifice europene;
- prin modul de prezentare a problematicii și de culegere, prelucrare și interpretare a bogatului material factual constituie un elaborat științific de mare calitate.

După o scurtă prezentare a autorilor, debutul lucrării conține un glosar de termeni întocmit în intenția ca cititorii de limbă germană să fie puși la curent cu semnificațiile atribuite de autori unor termeni utilizați în lucrare.

Spațial, conținutul este structurat în trei părți distincte, ce cuprind 10 capitole. Încă din introducere, cititorul este pus în fața unei generoase pledoarii pentru pădure în general și pentru pădurea naturală ("stăpână peste spații și timpuri") ,în special, care încadrează într-un mod armonios peisajul geografic bănățean. Nu intră în uzanțele întocmirii unei recenzii, însă datorită stilului în care a fost scris, acest capitol ar fi trebuit să fie tradus și reprodus integral. Este de subliniat atitudinea activă a autorilor prin afirmarea intenției de a depăși prezentarea pădurii naturale bănățene prin provocarea unor reacții de conservare și apărare a acesteia.

Prima parte "Cadru general" cuprinde capitolele referitoare la condițiile de habitat ale pădurilor bănățene, cu o diagnoză a geologiei, solurilor și climei, o hartă a asociațiilor

forestiere cu descrierea vegetației, inclusiv o scurtă retrospectivă a evoluției acesteia în postglaciar.

Partea a doua, intitulată „Cercetări ecologice" constă în înfățișarea metodei de lucru (alegerea suprafețelor, cercetarea structurii și biomasei), precum și în descrierea principalelor păduri reprezentative. Acest capitol (5) conține descrierea a 11 păduri seculare incluse într-un ecart ecologic destul de extins, de la molidișurile subalpine până la stejăretele din lunca Timișului. Fiecare ecosistem reprezentativ a fost caracterizat sub aspectul biotopului, vegetației, structurii și biomasei, făcându-se un apel generos la material iconografic adecvat (profile orizontale și verticale, grafice și tabele).

Partea a treia, ce poartă titlul sugestiv „Spațiul și timpul pădurilor virgine" constituie domeniul de mare sinteză al cărții, în care autorii, lucrând cu o extinsă bibliografie, ridică conceptualizarea teoretică până la rangul de filozofie. Analogiile și diferențierile dintre pădurea seculară și codrul grădinarit sunt detaliate într-un capitol separat (6.4) punându-se un accent deosebit pe condițiile în care se impune extinderea acestui tratament. Extensia acestor păduri în spațiul bănățean se prezintă în cap. B. Din 410.000 hectare, pădurile naturale ocupă circa 7%. Într-un ultim capitol se face o mică incursiune în rețeaua ariilor forestiere protejate din zona studiată.

Cartea face un neasemuit serviciu silviculturii românești căci înfățișează mediilor silvice europene nu numai marea diversitate forestieră întâlnită în spațiul românesc și potențialul de cercetare științifică al silvicultorilor noștri. Așteptăm versiunea românească.

Dr. ing. Radu Cenușă

IOSIF LEAHU - DENDROMETRIE, 1994. Ed. Didactică și pedagogică R.A., București, 374 pag., 153 fig., 42 tabele, 136 ref. bibl.

Lucrarea este o continuare a contribuțiilor remarcabile în domeniul dendrometriei aduse de I. Popescu-Zeletin, V. Giurgiu, G. T. Toma, I. Decei. S. Armășescu, Tr. Popovici, R. Dissescu, ș.a.

Lucrarea este structurată în patru părți: prima dedicată arborelui, a doua arboretului, a

treia auxometriei și a patra auxologiei arborilor și arboretelor.

În introducere se face referire la obiectul de studiu, definiția dendrometriei, scopul acesteia, metoda de lucru și se prezintă un scurt istoric. Prima parte, dedicată arborelui, cuprinde trei capitole : teoria și modelarea matematică a formei și volumului arborilor cu referire la forma trunchiului și la indicatorii sintetici ai formei fusului, teoria cubajului fusului și a tronsoanelor considerate drept corpuri de rotație, cu referire la formula volumului fusului funcție de secțiunea de la bază și de lungime, de lungimea și secțiunea transversală la mijloc, de lungime și de secțiunea transversală situată la o distanță oarecare de bază, teoria măsurării arborelui și a părților sale constitutive, cu aspecte privind măsurarea diametrelor, mărimea înălțimilor, metode de cubare a arborelui doborât, metode de cubare a arborelui în picioare, măsurarea greutateii, măsurarea cojii, biometria coroanei, ramurilor și a rădăcinii. A doua parte specifică arboretelor, cuprinde de asemenea trei capitole: teoria măsurării arboretelor, cu referire la modelarea structurii arboretelor, inventarierea pădurilor, cu aspecte de inventariere statistică și inventariere forestieră la nivel național, cubarea și sortarea arboretului, cu aspecte referitoare la metode de cubare a arboretului și metode de sortare a masei lemnoase. Partea specifică auxometriei tratează aspecte referitoare la : determinarea vârstei arborilor, determinarea vârstei arboretelor, determinarea creșterilor la arbori și determinarea creșterilor la arborete. Cea de a patra parte, dedicată auxologiei arborilor și arboretelor, pe lângă partea introductivă, abordează următoarea problemă: legitățile creșterii și dezvoltării arborilor și arboretelor, dezvoltarea arborelui individual, creșterea și dezvoltarea arboretelor.

Lucrarea este de mare importanță științifică și practică deoarece înglobează rezultatele ultimelor cercetări și tendințe manifestate în domeniul dendrometriei, prin posibilitatea pe care o oferă știința modernă de a experimenta pe modele obiectul cercetării, pădurea sau arboretele, considerându-se sisteme.

Ing. Radu Vlad

OFFICE NATIONAL DES FORETS - ALSACE – 1993. GUIDE DE PROTECTION CONTRE LES DEGATS DE GIBIER (Oficiul Național al Pădurilor - Alsacia – 1993. Ghidul de protecție împotriva vătămărilor produse de vânat), **69 pagini, 29 figuri, 6 anexe**

Lucrarea este concepută ca un ghid practic pentru alegerea metodelor de atenuare a efectelor vânatului asupra pădurii, la elaborarea cărora și-a adus contribuția un colectiv de specialiști din cadrul direcției regionale Alsacia a Oficiului Național al Pădurilor. Încă din scurta introducere se precizează că recurgerea la diferite metode de protecție nu este un motiv pentru a menține efective supranumerice "Planul de recoltă este singurul mijloc ce permite menținerea populațiilor în echilibru cu mediul tor". În același timp, "repartiția tăierilor de regenerare în spațiu și în timp, modul de regenerare, proiectarea diferitelor lucrări trebuie să ia în considerare factorul vânat".

Sunt prezentate metodele de prevenire în raport cu daunele produse de vânat : ciupiri și zdreliri ale lujerilor terminali și cojiri și roaderi pentru trunchiuri. După schema generală de alegere a metodei de adoptat, pentru fiecare din acestea s-a întocmit o fișă care conține în general : câmpul de aplicare, caracteristicile tehnice (proiectare), erori probabile ce trebuie evitate, costuri, avantaje și dezavantaje.

Pentru evitarea ciupirii și zdrelirii lujerilor sunt descrise următoarele metode : îngrădirea, protecția mecanică cu broșe din aluminiu sau fibră acrilică, protecția cu manșon de plasă de metal, plasă din material sintetic, repulsivi, tub translucid de polipropilenă (adăpost-seră). În cazul protecției împotriva cojirilor se recomandă : îndoirea și legarea ramurilor, plasă de plastic, scarificarea trunchiului, badijonaj cu o rășină sintetică.

Pe lângă prezentarea metodei, jumătate din volumul lucrării este ocupat de anexe ce se referă la : formulare de proiectare a lucrărilor, principalii repelenți și furnizorii acestora, determinarea capacității de suport a fondului de vânătoare și deci a efectivelor optime, metode de determinare a intensității vătămărilor, impactul unor metode asupra avifaunei, bibliografie selectivă.

Această lucrare este un exemplu de abordare practică a proiectării și aplicării

metodelor de protecție împotriva vânătorii, în scopul aplicării direct în teren, de aceea este foarte valoroasă pentru specialiștii ce lucrează în zone cu mari efective de vânat.

Dr. ing. R. Cenușă

DOCUMENTI PER UNA POLITICA DI GESTIONE NATURALISTICA DEL TERRITORIO ITALIANO (Documente pentru o politică de gestiune naturalistică a teritoriului Italiei), **M. PAVAN, 1991, Istituto di Entomologia dell'Universita di PAVIA (ITALIA), Merone Tipolitgr. Editrice, Albese (Como), 212 pag., 39 figuri color în text, 15 fig. alb-negru, 5 tabele, 198 hărți color, 39 hărți alb-negru, 64 note bibliografice selecționate.**

Este o operă model, elaborată expres pentru fundamentarea unei politici ecologice naționale.

Pentru o cât mai bună și ușoară înțelegere, lucrarea este sistematizată în cinci părți, strâns legate între ele, în scopul stratificării optime a tuturor cunoștințelor privitoare la ecosistemele și relațiile om-natură.

În fața primei părți, într-o mare planșă, sunt sintetizate principalele emergente ecologice la scară planetară (marile dezastre ecologice, inclusiv Cernobîlul), deșertificarea agricolă, ploile acide cu consecințe asupra diminuării speciilor de floră și faună, marile defrișări de pădure pe Terra, cu inundațiile catastrofale, radioactivitatea, efectul de seră, problema ozonului din atmosferă, foamea și malnutriția, evoluția explozivă demografică pe Terra (de ex.: peste un miliard sporul populației pe glob în ultimii 10 an), ș. a. Din această dezordine globală, parola de ordine care se degajă, este aceea de : "raționalizare după principiile etice umane cu urgență intervenție din partea întregii populații asupra mediului ambiant și, respectiv, asupra drepturilor omului asupra naturii".

În prima parte se prezintă situația geografică a țării, partea administrativă, hidrologia, zonele altimetrice, arealul agriculturii intensive, precipitațiile, harta vegetației forestiere pe formații și tipuri de vegetație, harta bioclimatică cu o schemă pe zone ecologice a teritoriului național, apoi o

suită de hărți privind regimul de control hidrologic și peisagistic, starea de integritate a mediului, partea turistică, cu rețeaua rutieră, pădurile cu hărți de indicare a importanței lor din punctul de vedere al amenajamentului ecologic, nocivitățile datorită incendiilor. Găsim, în continuare, date importante privitoare la marile zone de urbanizare și concentrațiile industriale, densitatea populației, a circulației vehiculelor (distribuția rețelelor rutiere), date privind utilizarea terenurilor; producții chimice și de sinteză pentru agricultură și silvicultură, vânătoarea și arealele principale ale domeniului forestier. Partea II-a și a III-a insistă sugestiv, pe hărți speciale (tematice), asupra distribuției geografice pe zone a principalelor 22 specii de mamifere sălbatice și separat arealologia speciilor din grupa Formica în combaterea integrată și biologică a dăunătorilor forestieri (*Thaumatopea pityocampa Schiff.* și *Thaumatopea processionea L.*).

În partea IV-a, se prezintă sintetic hărțile la scară potrivită ale celor 298 rezervații naturale, 73 parcuri naturale, 45 zone umede, 5 parcuri naționale, 9 rezervații naturale marine și harta noilor propuneri de rezervații naturale și științifice ale Italiei. Apoi se expun datele esențiale cu privire la diminuarea și dispariția speciilor pe plan european și la nivelul Italiei.

În partea V-a, care cuprinde 78 planșe mari, sunt prezentate 1238 peisajii caracteristice rezervațiilor naturale și care acoperă peste 14,6% din teritoriul național.

În partea finală sunt incluse principalele Carte internaționale ale naturii, ca motiv de inspirație a intervențiilor asupra mediului ambiant.

Vedem așadar, că este necesară o stratificare a numeroaselor cunoștințe dintr-o serie întreagă de documente și hărți speciale pentru înțelegerea și citirea corectă a teritoriului, chiar în termenii mediului ambiant, nu numai simple cunoștințe topografice și cadastrale ca până acum.

Națiune care necesită mai mulți arbori, mai multe păduri, mai multe animale, mai multă vegetație, cu o atmosferă pură, sănătoasă, este destinată să se dezvolte și atunci trebuie să pregătim o nouă formulă pentru gestionarea Naturii, una naturală, ecologică. Deci cultură și dezvoltare. Aceasta o vom realiza numai împreună !

V. D. Pașcovici

DISTRIBUZIONE E BIOLOGIA DI 22 SPECIE DI MAMIFERE IN ITALIA (Distribuția și biologia a 22 specii de mamifere din Italia), **M. PAVAN Martiniana Beretta Boera, E. Balestra S. Pedrazzini in colab. con CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche) e con CFS (Coppo Forestale dello Stato) Italia, 1990, Edit. Merone. Editrice, ROMA. Lucrare sub formă de atlas format mare : 41132 cm, 185 pag., 102 figuri, din care 54 în culori (inclusiv 22 hărți color), sc. 1/33 333, 621 referințe bibliografice.**

Literatura specializată în domeniul vânătorului, odată cu apariția acestei monumentale lucrări, într-adevăr s-a îmbogățit substanțial.

Ea este finalizată sub egida Consiliului Național al Cercetătorilor (CNR) din ROMA, în cadrul unui program referitor la tematica : "Promovarea calității mediului ambiant", cu subproiectul și tema : "Descrierea ecosistemelor și recenzarea speciilor rare și amenințate".

Are la bază cercetarea a 1500 stațiuni forestiere care acoperă întreaga Italie, la care au participat peste 7000 agenți forestieri și pentru care s-au completat peste 40.000 scheme de semnalare, întocmite după indicațiile Consiliului Europei.

Fiecare din cele 22 specii de vânat (inclusiv subspeciile acestora), se prezintă sub forma unor monografii, care, la rândul lor, au fost redactate de către un specialist consacrat. Așadar, fiecare specie este examinată sub următoarele 12 aspecte : nomenclatura științifică (inclusiv datele sistematice ale subspeciilor), denumirea populară în patru limbi : italiană, franceză, engleză și spaniolă), caracterele distincte (inclusiv formula dentară), habitatul, biologia; geonemia (arealul pe Terra), starea populației în Europa și în Italia, distribuția istorică și actuală în Italia (arealogia); cauza declinului (inclusiv bolile); recensământul speciei, (inclusiv cartografierea tematică a speciei pe hărți la scara 1/1.000.000 și la 1/333.333), măsurile de protecție adoptate și cele necesare, în fine, bibliografia selectivă.

Figurile, pentru fiecare specie, sunt admirabil executate, în culori, sub semnătura piciorului U. CATALANO.

Cele 22 specii, astfel tratate și cartografiate, sunt următoarele:

LEPORIDAE : 1. *Lepus timidus varronis Mitf.* (iepurele s.); SCIURIDAE : 2. *Sciurus vulgaris*

L. (veverița); 3. *Marmota marmota* (marmota); MUSCARDINI : 4. *Eliomys quercinus L.*; 5. *Glis glis L.* (șoarecele de pădure); HYSTRICIDAE : 6. *Hystrix eristata L.* (arici); CANIDAE : 7. *Canis lupus L.* (lupul); 8. *Vulpes vulpes L.* (vulpea); URSIDAE : 9. *Ursus arctos L.* (ursul); MUSTELIDAE : 10. *Mustela putorius L.* (dihorul); 11. *Meles meles L.* (bursucul); 12. *Lutra lutra L.* (lutra); FELIDAE : 13. *Felis silvestris Schrb.* (pisica sălbatică); *Felis silvestris libyca var. scabra Lat.* (pisica sălbatică de Sardinia); FOCIDAE : 14. *Monachus monachus Herm.* (foca); SUIDAE : 15. *Sus scroia L.* (mistretul); CERVIDAE : 16. *Dama dama L.* (cerbul lopătar); 17. *Cervus elaphus hippelaphus Erx.* (cerbul roșu); 18. *Capreolus capreolus L.* (căpriorul); BOVIDAE : 19. *Ovis musimon Pallas* (muflonul); 20. *Capra aegagrus hircus* (capra sălbatică de Monte Cristo); 21. *Capra ibex L.* și 22. *Ripicapra rupicapra L.* (capra neagră).

Autorii fiecărei monografii ajung în unanimitate la concluzia că nici un singur exemplar dintre speciile tratate, nu trebuie să fie sacrificate !

Rezultatul recensământului seveșie nu numai la înlesnirea unei mai bune cunoașteri a patrimoniului faunistic, ci și la formarea unei baze concrete pentru măsurile și deciziile care se iau pentru gestionarea ecologică a teritoriului. Aceste măsuri au efecte directe asupra faunei și vegetației, atât la nivel național, cât și internațional, problematici cu care se ocupă activ marile organisme internaționale (ex. CCE, CE, UNESCO, PUICN, WWF ș.a).

În ceea ce privește măsurile interne (ale fiecărei țări), de gestionare ecofaunistică, prin datele prezentate de lucrare, acestea constituie obiectul unor bănci de bate, colectate grație recensământului tematic și care sunt puse la dispoziție oamenilor de știință interesați și administrațiilor silvice.

În final, menționăm că este vorba de o lucrare de înaltă ținută științifică, redactată modern, într-un stil foarte clar, cu un text încărcat de figuri expresive, în culori, fapt ce-i conferă un plus de calitate, reprezentând în același timp și un model demn de urmat de toate țările europene.

V. D. Pașcovici

CODUL MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR
(Protecția naturii, lupta împotriva poluării), Ed.
Dalloz Paris, 1990, ediția a III-a, 1542 pag.

Problematika mediului înconjurător a căpătat o importanță universală, conservarea naturii și combaterea poluării fiind premise ale supraviețuirii omenirii în următorul secol. Și în țara noastră una dintre promisiunile electorale la începutul anilor '90 a fost redimensionarea atitudinii față de mediul înconjurător, tot mai amenințat de dezvoltarea economică haotică. Elaborarea unui sistem legislativ care să aibă la bază principii moderne, bazate pe prevenirea degradării mediului și a unei noi legi pentru protecția mediului se pare că rămân pentru România un deziderat greu de realizat. Tot mai frecvent ne întrebăm cum a fost posibil ca în țările occidentale, unde în anii '60 poluarea părea să sufocă totul în jur, să se realizeze asemenea progrese în domeniul protecției mediului. Răspunsul este simplu : printr-un efort conjugat al legislativului și executivului și prin acțiunile administrației locale.

Cu scopul de a cunoaște modul în care este oglindită problematica mediului înconjurător în legislația occidentală, ne propunem să analizăm CODUL MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR, publicat de prestigioasa editură Dalloz din Franța. Codul, într-un volum impresionant, de 1542 pag., reunește într-o formă ușor accesibilă texte foarte diverse, dispersate în numeroase legi și acte normative, referitoare la jurisprudența mediului înconjurător.

Volumul este structurat în trei părți : I. Organizarea administrativă (110 pag.), II. Protecția naturii (826 pag.), III. Lupta împotriva poluării (566 pag.).

În partea I-a, Organizarea administrativă, sunt prezentate Institute centrale și teritoriale pentru mediu și Asociațiile care au drept obiectiv protecția mediului înconjurător. Deosebit de importante, în această parte, ni s-au părut capitolele referitoare la aspectele legale obligatorii de informare a publicului referitoare la orice activitate care poate avea un impact asupra mediului (Studiul de impact. Raporturile între administrație și populație, anchetele publice). Anchetele publice au drept scop cunoașterea părerilor, sugestiilor și propunerilor și, în final, a aprecierii generale a publicului în legătură cu realizarea unei anumite lucrări pentru care s-a întocmit un studiu de impact.

Partea a II-a a lucrării tratează protecția naturii, cu referire specială la floră și faună,

vânat, ape, păduri și spații verzi, spații naturale sensibile, litoral, zona montană, spațiul rural și urban. Rezervațiile naturale, parcurile naționale și regionale sunt prezentate detaliat sub raportul constituirii, amenajării și gestionării acestora, prezentându-se toate articolele de lege existente și în alte coduri de jurisprudență (codul rural și forestier, codul administrativ, codul de urbanism, codul civil și penal sau de sănătate publică), în care sunt incluse dispoziții referitoare la protecția mediului.

Cea de a treia parte a codului de protecția mediului reunește toate actele normative referitoare la protecția împotriva factorilor și activităților umane cu impact asupra mediului înconjurător. Poluarea atmosferică, poluarea apelor, deșeurile, zgomotul și instalațiile care prin funcționarea lor pot produce poluarea acestor medii. Pentru fiecare capitol în parte sunt prezentate dispozițiile generale și particulare referitoare la modul de desfășurare legală a activității, responsabilitățile ce revin agenților economici și administrației în controlul instalațiilor, cu scopul de a elimina impactul asupra mediului. Un capitol special tratează produsele chimice și fertilizanzii utilizați în agricultură sau în activitatea curentă, insistându-se asupra fazelor de evaluare a ecotoxicității substanțelor chimice, aprobarea utilizării lor și condițiile legale de comercializare și folosire a acestora.

Pentru forestierii din țara noastră, considerăm necesar să insistăm asupra conținutului capitolului referitor la păduri (61 pag.): regimul silvic, păduri particulare, conservarea și politica pădurilor, defrișări, pășunatul în pădure, lupta contra incendiilor, păduri de protecție, fixarea dunelor, inventarieri și punerea în valoare a pădurilor, împăduriri, regim forestier special, aplicabil pădurilor de protecție care nu se supun regimului silvic. Toate capitolele codului de protecția mediului cuprind detaliat sancțiunile care se aplică pentru nerespectarea legislației în vigoare.

Prin concepția codului Dalloz, în această culegere de texte de lege sunt reunite toate textele fundamentale și regulamentele de aplicare cele mai importante, cu referire utilă și la decrete, ordine și decizii de importanță secundară, dar care ajută la înțelegerea și aplicarea sa în practică. Pentru a ușura folosirea rapidă, volumul cuprinde în partea sa finală o tablă analitică și alfabetică de materie pe baza cuvintelor - cheie.

Prin modul analitic-exhaustiv de prezentare a reglementărilor legale referitoare la

protecția mediului înconjurător, lucrarea reprezintă un model de gândire logică în care sunt reunite în mod coerent toate problemele, deloc ușoare, ale conviețuirii omului cu natura, cu mediul său de viață.

Sperăm că legiuitorii României, măcar din dorința de a deveni "europeni", vor grăbi adoptarea mult așteptatei legi a mediului și în țara noastră.

Dr. ing. Ion Barbu

REVISTA REVISTELOR

UN APPAREIL POUCE MESURER LE DIAMETRE DES ARBRES (Un aparat pentru măsurarea diametrului arborilor), **Science et Vie, nr. 931 aprilie 1995, p. 92**

Articolul prezintă o inovație (aparat pentru măsurarea diametrelor arborilor), care nu a fost pusă încă în valoare pe piața franceză.

Este structurat în trei părți; prima parte indică ce se poate face cu acest aparat și cui este folositor, iar a doua parte cuprinde date referitoare la modalitățile actuale de măsurare a diametrelor arborilor cu dezavantajele ce le prezintă; părțile componente ale aparatului precum și modalitățile efective de lucru cu acesta, evidențiind și avantajele pe care le are.

- A treia parte surprinde dorința inventatorului de a face cunoscută realizarea sa, precum și intenția de a ceda brevetul sau licența, celor interesați.

Ing. Radu Vlad